

«Նոր ժամանակի կրթություն» ՀԿ

ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԱՏԵՍՏԱՎՈՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ
ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ
ԴԱՍԸՆԹԱՑ

ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ
ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Հետազոտության թեման՝ Սովորողների հետ ինքնուրույն աշխատանքի կազմակերպման ձևերը. ինքնաստուգում և ինքնավերահսկում

Առարկան՝ Ծիզիկա

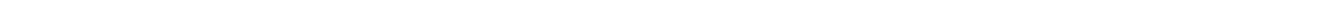
Հետազոտող ուսուցիչ՝ Զոհրաբյան Նաիրա

Ուսումնական հաստատություն՝ Դավիթ Սարապյանի անվան հ. 100 հիմնական դպրոց

Երևան 2023

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Նախաբան-----	5
1. Սովորողների ինքնություն աշխատանքի իրականացման նպատակները, խնդիրները և պայմանները-----	7
2. Սովորողների ինքնություն աշխատանքի հիմնական բնութագրերը-----	10
3. Սովորողների ինքնություն աշխատանքի կառուցվածքը և փուլերը-----	12
4. Սովորողների ինքնություն աշխատանքի ձևերը-----	13
5. Ինքնաստուգում, ինքնավերահսկում-----	14
Եզրակացություն -----	19
Օգտագործված գրականություն-----	20

ՆԱԽԱԲԱՆ

Ժամանակակից պայմաններում հասարակության մեջ տեղի ունեցող փոփոխությունները պահանջում են հենց կրթության բնույթի հայեցակարգի մշակում: Կրթական նոր պարադիգմը առաջնահերթություն է համարում անհատի շահերը, որոնք համարժեք են սոցիալական զարգացման ժամանակակից միտումներին: Եթե նախկին հասկացությունները նախատեսված էին ուսուցման այնպիսի խորհրդանիշների համար, ինչպիսիք են գիտելիքը, հմտությունները, հանրային կրթությունը, ապա կրթության նոր հայացքի խորհրդանիշներն են իրավասությունը, էրուդիցիան, անհատական ստեղծագործականությունը, գիտելիքի ինքնուրույն որոնումը և այն բարելավելու անհրաժեշտությունը և բարձր անձնական մշակույթը: Ինքնուսուցման ներքին պահանջմունքի ձևավորումը դառնում է և՛ ժամանակի պահանջ, և՛ պայման անձնական ներուժի իրացման համար: Հասարակության մեջ դիրքի իր հավակնություններին համարժեք մակարդակի հասնելու մարդու կարողությունն ամբողջությամբ կախված է նոր գիտելիքների յուրացման անկախ գործընթացում նրա անհատական ներգրավվածությունից: Ուստի մասնագետի մասնագիտական վերապատրաստման նպատակներից է սովորողին հիմնարար գիտելիքներ տալու անհրաժեշտությունը, որոնց հիման վրա նա կարող էր ինքնուրույն սովորել իրեն անհրաժեշտ ուղղությամբ: Ժամանակակից կրթության հիմնախնդիրների լուծումն անհնար է առանց ուսումնական նյութի վրա սովորողների ինքնուրույն աշխատանքի դերի մեծացման, ուսուցիչների պատասխանատվության ամրապնդման անկախ աշխատանքի հմտությունների զարգացման, սովորողների մասնագիտական աճը խթանելու, նրանց ստեղծագործական գործունեության և նախաձեռնողականության սնուցման համար: Սովորողների ինքնուրույն աշխատանքի մեթոդական հիմքը գործունեության մոտեցումն է, որը բաղկացած է նրանից, որ ուսուցման նպատակները կենտրոնացած են ստանդարտ և անսխալ խնդիրներ լուծելու կարողության զարգացման վրա, այսինքն՝ իրական իրավիճակներում, որտեղ սովորողները պետք է ցուցադրեն որոշակի առարկայի գիտելիքներ:

Մանկավարժական գրականության մեջ անկախ աշխատանքի սահմանման տարբերակների առկայության դեպքում ես հավատարիմ կմնամ հետևյալ ձևակերպմանը. Սովորողների ինքնուրույն աշխատանքը (այսուհետ՝ ՄԻԱ) սովորողների պլանավորված աշխատանքն է, որը կատարվում է ըստ հրահանգների, ուսուցչի ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական մասնակցության: ՄԻԱ-ների կազմակերպման տեխնոլոգիան պետք է լինի փուլային և հիմնավորված: Այս տեսակի գործունեության արդյունավետ իրականացման համար անհրաժեշտ է ուսուցչական կազմի պատրաստակամությունը, բարձրակարգ ուսումնամեթոդական օգնություն: Ուսուցչական անձնակազմի պատրաստակամությունը պետք է հասկանալ որպես ուսուցիչների կարողություն՝ ընդգծելու կարգապահության (դասընթացի) ամենակարևոր և իրագործելի թեմաները ՄԻԱ-ի համար. խթանել անձնական ինքնազարգացման, ինքնատիրապետման և ինքնաուղղման ներքին մեխանիզմները: Միևնույն ժամանակ ուսուցիչները պետք է ունենան կազմակերպչական, կանխատեսող և կառուցողական հմտություններ:

1. Սովորողների ինքնուրույն աշխատանքի իրականացման նպատակները, խնդիրները և պայմանները

Սովորողների ինքնուրույն աշխատանքի հիմնական նպատակն է բարելավել մասնագետների մասնագիտական պատրաստվածությունը՝ ուղղված հիմնարար և մասնագիտական գիտելիքների, հմտությունների և կարողությունների համակարգի ձևավորմանը, որոնք նրանք կարող են ազատ և ինքնուրույն կիրառել գործնական գործունեության մեջ:

Այսպիսով, մենք խոսում ենք վաղվա մասնագետների պատրաստման մասին, մրցունակ, ունակ ստեղծագործաբար և արագ լուծելու ոչ ստանդարտ արտադրական, գիտական, կրթական խնդիրներն ամենակարևոր ազդեցությունն ունենալով ինչպես իրենց, այնպես էլ ամբողջ հասարակության համար: Սովորողների ինքնուրույն աշխատանքի կազմակերպման ընթացքում ուսուցիչը լուծում է հետևյալ խնդիրները.

- խորացնել և ընդլայնել իրենց մասնագիտական գիտելիքները.
- զարգացնել նրանց հետաքրքրությունը կրթական և ճանաչողական գործունեության նկատմամբ.
- սովորեցնել ուսանողներին յուրացնել ճանաչողության գործընթացի տեխնիկան.
- զարգացնել իրենց անկախությունը, ակտիվությունը, պատասխանատվությունը.
- զարգացնել ապագա մասնագետների ճանաչողական կարողությունները.

Նպատակներ և խնդիրներ դնելիս անհրաժեշտ է հաշվի առնել, որ դրանց իրականացումն ուղղված է ոչ միայն ընդհանուր ակադեմիական հմտությունների և կարողությունների ձևավորմանը, այլև որոշվում է տվյալ առարկայի շրջանակով: Ժամանակակից գրականության մեջ առանձնանում են ինքնուրույն աշխատանքի երկու մակարդակ՝ ուսուցչի կողմից վերահսկվող սովորողների ինքնուրույն աշխատանք և ինքնուրույն աշխատանք:

Առաջին մակարդակն առավել նշանակալից է, քանի որ այն ենթադրում է ուսուցչի կողմից հատուկ մեթոդական ցուցումների առկայություն, որոնց հետևելով աշակերտը ձեռք է բերում և կատարելագործում գիտելիքներ, հմտություններ և կարողություններ, կուտակում գործնական փորձ: ՄԻԱ-ի կազմակերպման հիմնական խնդիրն է ստեղծել հոգեբանական և դիդակտիկ պայմաններ ցանկացած ձևի դասարաններում ինտելեկտուալ նախաձեռնության և մտածողության զարգացման համար: ՄԻԱ-ի

կազմակերպման հիմնական սկզբունքը պետք է լինի բոլոր սովորողների տեղափոխումն անհատական աշխատանքի՝ որոշակի առաջադրանքների ֆորմալ պասիվ կատարումից անցում կատարելով ճանաչողական գործունեության՝ խնդրահարույց հարցերի և առաջադրված խնդիրների լուծման ժամանակ սեփական կարծիքի ձևավորմամբ: Այսպիսով, ինքնուրույն աշխատանքի արդյունքում սովորողը պետք է սովորի բովանդակակալից և ինքնուրույն աշխատել նախ ուսումնական նյութի, ապա գիտական տեղեկատվության հետ, օգտագործել ինքնակազմակերպման և ինքնակրթության հիմունքները շարունակաբար զարգացնելու կարողությունը, բարելավել որակավորումը: Ինքնուրույն աշխատանքի կազմակերպման գործում որոշիչ դերը պատկանում է ուսուցչին, ով պետք է աշխատի ոչ թե աշակերտի հետ «ընդհանուր», այլ կոնկրետ անձի հետ՝ իր ուժեղ և թույլ կողմերով, անհատական կարողություններով և հակումներով: Ուսուցչի խնդիրն է տեսնել և զարգացնել աշակերտի լավագույն որակները՝ որպես ապագա բարձր որակավորում ունեցող մասնագետ: ՄԻԱ-ի հաջող իրականացումն ապահովող պայմանները.

1. Ուսումնական առաջադրանքի մոտիվացիա (ինչի համար, ինչին է դա նպաստում).

2. Ճանաչողական առաջադրանքների սահմանում.

3. Աշխատանքի կատարման ալգորիթմ, սովորողի իմացությունը, թե ինչպես պետք է այն կատարել:

4. Ուսուցչի կողմից հաշվետվության ձևերի, աշխատանքի ծավալի և դրաներկայացման ժամկետների հստակ սահմանում:

5. Խորհրդատվական օգնության տեսակների որոշում (ներածական, թեմատիկ, պրոբլեմային խորհրդատվություններ):

6. Գնահատման, հաշվետվության և այլնի չափանիշներ:

7. Վերահսկողության տեսակներն ու ձևերը (պրակտիկա, թեստեր, թեստեր, սեմինար և այլն): Ինքնուրույն աշխատանքը ներառում է ստեղծագործական գործընթացների վերարտադրում սովորողի գործունեության մեջ: Կախված դրանից, առանձնանում են ՄԻԱ-ի երեք մակարդակ՝

վերարտադրողական (վերապատրաստում);

վերականգնողական;

ստեղծագործական, հետախուզական.

Ինքնուրույն վերարտադրողական աշխատանք. իրականացվում է մոդելի համաձայն՝ խնդիրների լուծում, աղյուսակների, գծապատկերների լրացում և այլն: Այս տեսակի աշխատանքի նպատակն է համախմբել գիտելիքները, զարգացնել հմտությունները և կարողությունները:

Ինքնուրույն վերականգնողական աշխատանքներ. նման աշխատանքի ընթացքում վերակառուցվում են որոշումներ, կազմվում է պլան, կազմվում են թեզեր, արվում են անոտացիաներ: Այս մակարդակում կարող են ուսումնասիրվել առաջնային աղբյուրները և լրացնել ամփոփագրերը: Այս տեսակի աշխատանքի նպատակն է սովորեցնել սովորողներին ինքնուրույն պլանավորել և կազմակերպել սեփական ուսումնական աշխատանքը:

Ինքնուրույն ստեղծագործական աշխատանք. պահանջում է խնդրահարույց իրավիճակի վերլուծություն և նոր տեղեկատվություն ստանալը: Սովորողը պետք է ինքնուրույն ընտրի լուծման միջոցներն ու մեթոդները (կրթական և հետազոտական առաջադրանքներ, կուրսային աշխատանքներ և ատենախոսություններ): Այս տեսակի աշխատանքների նպատակն է ուսուցանել ստեղծագործական և երկարաժամկետ պլանավորման հիմունքները՝ գիտական հետազոտությունների կազմակերպման տրամաբանությանը համապատասխան: Այսպիսով, սովորողների ինքնուրույն աշխատանքի կազմակերպման և հաջող գործունեության համար անհրաժեշտ է հետևյալը.

1. ՄԻԱ-ի կազմակերպման ինտեգրված մոտեցում (ներառյալ դասասենյակային և արտադասարանական աշխատանքի բոլոր ձևերը):

2. ՄԻԱ-ի իրականացման որակի նկատմամբ վերահսկողության ապահովում (պահանջներ, խորհրդատվություններ).

3. Վերահսկողության տարբեր ձևերի կիրառում.

2. Սովորողների ինքնուրույն աշխատանքի հիմնական բնութագրերը

/ընդգծենք ՄԻԱ-ի հիմնական բնութագրերը .

1. ՄԻԱ-ի հաջողության հոգեբանական պայմանները. Առաջին հերթին սա ընտրված մասնագիտության նկատմամբ կայուն հետաքրքրության ձևավորումն է և դրա առանձնահատկությունները յուրացնելու մեթոդները, որոնք կախված են հետևյալ պարամետրերից.

- Ուսուցիչների և սովորողների փոխհարաբերությունները ուսումնական գործընթացում.

- Ինքնուրույն աշխատանքի համար առաջադրանքների բարդության մակարդակը.

Ինչպես մարդկային գործունեության ցանկացած տեսակ, այնպես էլ կրթական գործունեությունը հոգեբանական տեսանկյունից կոնկրետ խնդիրների լուծման գործընթաց է: Կրթական առաջադրանքների միջև տարբերությունն այն է, որ նրանց նպատակն է փոխել առարկան ինքն իրեն, որը բաղկացած է գործողության որոշակի մեթոդների յուրացումից, այլ ոչ թե փոխելու օբյեկտները, որոնց հետ գործում է սուբյեկտը: Նման խնդիրներ ձևակերպելու և լուծելու անհրաժեշտությունը սուբյեկտի համար առաջանում է միայն այն դեպքում, եթե նա պետք է տիրապետի գործողության մեթոդներին, որոնք հիմնված են տեսական տիպի ընդհանրացումների վրա: Ուսումնական գործունեությունը դիտարկելով որպես խնդիրների լուծման գործընթաց՝ պետք է առանձնացնել հետևյալ հղումները.

1. Նախ, ուսումնական առաջադրանքի սահմանում. Կրթական հոգեբանության մեջ հայտնի է, որ նպատակն առաջանում է գործունեության իմաստավորման մոտիվների կոնկրետացման արդյունքում: Այս շարժառիթների գործառույթը կարող է իրականացվել միայն ձեռք բերված գիտելիքների բովանդակության նկատմամբ հետաքրքրությամբ, առանց որի անհնար է ոչ միայն ինքնուրույն դնել ուսումնական խնդիր, այլև ընդունել ուսուցչի առաջադրած խնդիրը: Հետևաբար, ուսուցումն ուղղված է սովորողներին ինքնուրույն կրթական գործունեության նախապատրաստելը:

2. Խնդրի լուծման օպտիմալ մեթոդների կիրառումը: Ուսուցչի ղեկավարությամբ կրթական գործունեության և դրա ինքնուրույն ձևերի միջև կա սկզբունքային տարբերություն, որին բավարար ուշադրություն չի դարձվում: Երբ

ուսուցիչը սովորողներին առաջնորդում է հայեցակարգից իրականություն, նման քայլը միայն մեթոդական սարքի ուժ ունի: Երբ խոսքը վերաբերում է ուսումնական նյութերով և գործիքներով ինքնուրույն աշխատանքի միջոցով հայեցակարգի ձևավորմանը, գործունեության պայմանները արմատապես փոխվում են: Այս պայմաններից առաջինը կրթական տեղեկատվության աղբյուրների տրամաբանական վերլուծության մեթոդների ձևավորումն է, մասնավորապես, տեղեկատվական մոդելները, որոնցում արձանագրվում է գիտական հասկացությունների բովանդակությունը, ինչը միևնույն ժամանակ կազմում է դասավանդման կարևորագույն խնդիրներից մեկը:

3. կրթական խնդիրների լուծման արդյունավետ ուղիների յուրացումն է, և այդ պայմանի ապահովումն առանց ուսուցչի ակտիվ մեթոդական և մեթոդական մասնակցության գրեթե անհնար է:

4. խնդրի լուծման առաջընթացի և արդյունքների մոնիտորինգ և գնահատում: Վերահսկողության և գնահատման գործողությունների ձևավորումը պետք է անցնի ուսուցչի և այլ սովորողների գործողությունների մոնիտորինգի և գնահատման մեթոդների յուրացումից՝ ուսուցչի ղեկավարությամբ սեփական աշխատանքի մոնիտորինգի և գնահատման միջոցով մինչև անկախ կրթական գործունեության ինքնավերահսկում և ինքնագնահատում:

3. Սովորողների ինքնուրույն աշխատանքի կառուցվածքը և փուլերը

ՄԻԱ-ի արդյունավետությունն ապահովելու նախապայման է դրա կազմակերպման և իրականացման փուլերին համապատասխանելը: Կարելի է առանձնացնել սովորողների վերահսկվող ինքնուրույն աշխատանքի հետևյալ փուլերը.

Առաջին փուլը նախապատրաստական է. Այն պետք է ներառի աշխատանքային ծրագրի մշակում, որը ընդգծում է ՄԻԱ-ի թեմաներն ու առաջադրանքները. ուսումնական և մեթոդական նյութերի պատրաստում; սովորողների պատրաստվածության մակարդակի ախտորոշում.

Երկրորդ փուլը կազմակերպչական է. Այս փուլում որոշվում են սովորողների անհատական և խմբային աշխատանքի նպատակները. Անցկացվում են անհատական և խմբային կողմնորոշիչ խորհրդատվություններ, որոնց ընթացքում բացատրվում են ՄԻԱ-ի ձևերը և դրա վերահսկումը. սահմանվում են միջանկյալ արդյունքների ներկայացման ժամկետներ և ձևեր:

Երրորդ փուլը մոտիվացիոն է: Ուսուցիչը այս փուլում պետք է դրական մոտիվացիա ապահովի անհատական և խմբային գործունեության համար. միջանկյալ արդյունքների ստուգում; ինքնատիրապետման և ինքնաուղղման կազմակերպում; փոխադարձ ստուգում ընտրված նպատակին համապատասխան:

Չորրորդ փուլը վերահսկողությունն ու գնահատումն է: Այն ներառում է անհատական և խմբակային հաշվետվություններ և դրանց գնահատում: Արդյունքները կարող են ներկայացվել ռեֆերատի, հաշվետվության, զծապատկերների, աղյուսակների, բանավոր հաղորդակցությունների, մոդելների, դասավորության, զեկույցների և այլնի տեսքով:

4. ՄԻԱ-ի ձևերը

Յուրաքանչյուր առարկան ուսումնասիրելիս ՄԻԱ-ի կազմակերպումը պետք է ներկայացնի երեք փոխկապակցված ձևերի միասնություն.

1. Արտադասարանական ինքնուրույն աշխատանք.

2. Դասարանային ինքնուրույն աշխատանք, որն իրականացվում է ուսուցչի անմիջական հսկողությամբ.

3. Ստեղծագործական,

Արտադասարանական ինքնուրույն աշխատանքի հատուկ ձևերը կարող են շատ տարբեր լինել՝ կախված ուսումնական ծրագրով որոշված նպատակից, բնույթից, կարգապահությունից, ժամերի ծավալից.

- դասախոսությունների, սեմինարների, գործնական և լաբորատոր պարապմունքների նախապատրաստում;

- հոդվածների ներկայացում;

- դասագրքերի ուսումնասիրություն;

- Անթոլոգիաների և փաստաթղթերի ժողովածուների ուսումնասիրություն և նշումներ

- վերահսկողական աշխատանքների կատարում;

- խնդրահարույց հարցերի շուրջ թեմատիկ զեկուցումներ, ռեֆերատներ և էսսեներ գրել:

5. Ինքնաստուգում, ինքնավերահսկում

Կարգավորող ունիվերսալ կրթական գործողությունների՝ ինքնավերահսկման և ինքնաստուգման գործողությունների ձևավորման հարցը այսօր մնում է ամենակարևորն ու արդիականը: Երեխաները դպրոց են գալիս իրենց ծնողների կողմից ավելացված գերպաշտպանվածությամբ, և ուսուցիչները պետք է սովորեցնեն դպրոցականներին համարժեք գնահատել իրենց գործողությունները, վերահսկել և ստուգել իրենց: Այս հմտություններն անհրաժեշտ են երեխային և օգնում են նրան պատրաստել ապագայի համար: Չափորոշիչների ներդրման տարիների ընթացքում ուսուցիչները սովորել են հետևել արդյունքների զարգացմանը ուսումնական տարվա վերջում հոգեբանական և մանկավարժական մեթոդների, թեստերի միջոցով: Բայց ուսուցիչը պետք է վերահսկի ձեռք բերված հմտությունների ձևավորումը: Այս բոլոր աշխատանքներն ու փորձարկման մեթոդները թույլ են տալիս տեսնել, թե որքանով է ձևավորված և հաստատված գործընթացը: Նախևառաջ, պետական կրթական ստանդարտները մեզ ասում են արդյունքների ախտորոշման և ձևավորման մասին: Մանկավարժության և մեթոդաբանության մեջ «ինքնավերահսկում» տերմինը տարբեր կերպ է սահմանվում: Բայց բոլոր սահմանումների էությունը հանգում է մեկ բանի՝ աշխատանքի արդյունքը ստանդարտի հետ համեմատելու կարողությանը: Սովորողների ինքնավերահսկումը ներառում է.

ձեր աշխատանքը համարժեք գնահատելու ունակություն;

ձեր սխալները տեսնելու և խնդիրները լուծելու ռացիոնալ ուղիներ գտնելու ունակություն.

փոփոխվող պայմաններին համապատասխան իր գործողությունների ալգորիթմը փոխելու ունակություն.

ինքնուրույն թեստային առաջադրանքներ կազմելու և փորձարկման գործողությունների ալգորիթմ մշակելու ունակություն:

Հոգեբանների տեսանկյունից ինքնավերահսկումը հենվում է հիշողության և ուշադրության վրա, իսկ մտածողությունը խաղում է ամենակարևոր դերը: Այսինքն՝ սովորողը ոչ միայն պետք է հիշի, օրինակ, ճիշտ լուծման ձևանմուշը, այլև կարողանա բացատրել ընթացակարգը և ապացուցել եզրակացությունների ճիշտությունը: Հոգեբաններն ու մեթոդիստները առանձնացնում են ինքնավերահսկման երեք տեսակ.

Նախնականը խնդրի լուծման համար անհրաժեշտ գործողությունների պլան կազմելու և դժվար վայրերը նախապես կանխատեսելու կարողությունն է: Այդ կապակցությամբ նախատեսվում են նախապատրաստական աշխատանքներ: Նախնական ինքնավերահսկումն ամենադժվարն է: Դրա իրականացումը հնարավոր է միայն այն դեպքում, երբ սովորողն ունի բավարար «գիտելիքի պարկ», որը թույլ է տալիս գնահատել առաջադրանքի բարդությունը և գնահատել ապագա գործունեությունը՝ ելնելով դրա կարևորությունից և բարդությունից:

Ինքնավերահսկում գործողությունների ընթացքում, կամ գործառնական - այս տեսակն ավելի պարզ է, քանի որ այն ներառում է միայն պատրաստի պլանով իրականացվող գործողությունների մշտական ստուգում: Յուրաքանչյուր առաջադրանք ավարտելու համար կարող էք առաջարկել պատրաստի ակտրիթ: Օրինակ, ֆիզիկայի օրինակներ լուծելիս.

Ստուգեք՝ արդյոք ճիշտ էք պատճենել օրինակը:

Ճի՞շտ էք նախանշել գործողությունների հերթականությունը:

Ո՞ր գործողությունն է լինելու առաջինը և ինչու:

Ստուգեք առաջին գործողությունը:

Ստուգեք երկրորդ գործողությունը:

Ստուգեք վերջնական արդյունքը.

Ֆիզիկայի դասերին գրավորներն օգնում են երեխաներին սովորեցնել առանձնացնել աշխատանքի առանձին փուլերը: Օրինակ՝ երեխաները գրում են գրավոր աշխատանքը: Ուսուցիչը հավաքում է տետրերը, բայց չի ստուգում: 2-3 օր հետո տետրերը նորից բաժանվում են ու խնդրում նորից ստուգել՝ հաշվի առնելով միայն տեսական մասը: Տետրերը նորից հավաքվում են, ևս երկու օր հետո բաժանվում: Այժմ վերլուծվում են միայն խնդիրները: Ամբողջ գործընթացը կարող է ավարտվել փոխադարձ ստուգման քայլով: Նախ՝ այն սովորողին հնարավորություն է տալիս «թարմ աչքերով» նայել իր աշխատանքին, և երկրորդ՝ սովորեցնում է ինքնաթեստավորման հաջորդականությունը:

• Վերջնական – սա ձեր արդյունքների վերլուծությունն ու գնահատումն է և, անհրաժեշտության դեպքում, ուղղումներ կատարելը:

Ժամանակակից դասի կառուցվածքում ինքնավերահսկման տարրերի ներդրման օրինակներ

Ինքնակառավարման ուսուցումը մեկանգամյա իրադարձություն չէ: Սա բարդ գործընթաց է, որը ուսուցանվում է կրթության տարիների ընթացքում: Երեխան պետք է ինքնուրույն կարողանա ընտրել ստանդարտ լուծում և կազմել առաջադրանքը կատարելու լիարժեք ալգորիթմ, կարողանա առանձնացնել այս ալգորիթմի ամենադժվար փուլերը և նախանշել ինքնավերահսկման ուղիները:

Ինքնավերահսկողության ուսուցման փուլերը

Տեսողականից, զգացմունքայինից մինչև մտավոր: Այսինքն՝ սկզբնական շրջանում սովորողը պետք է իր առջև տեսնի վերջնական արդյունքը: Այս շրջանը հարմար է ներդնել արդեն կրտսեր դպրոցում: Օրինակ, մաթեմատիկայի դասերին դուք կարող եք երեխաներին առաջարկել ուրախ թզուկի նկար, որն իր ձեռքերում պահում է «2» թիվը: Հաջորդը, առաջարկվում են մի շարք օրինակներ, որոնցից անհրաժեշտ է ընտրել միայն նրանք, որոնք հանգեցնում են ցանկալի «երկուսին»: Որքան շատ օրինակներ գտնվեն, այնքան ավելի զվարճալի է թզուկը: Այսինքն՝ հարաբերությունները ֆիքսված են ենթագիտակցական մակարդակում՝ ճիշտ որոշում հավասար է հաղթանակի: Սկզբում ուսուցիչն ինքն է տալիս պատրաստի չափորոշիչ, նմուշ, աշակերտներին միայն պետք է համեմատեն իրենց արդյունքները: Մի շարք դիդակտիկ խաղեր լավագույնս հաղթահարում են այս խնդիրը: Նախ՝ նրանք աշխուժացնում են ուսուցման գործընթացը, երկրորդ՝ ներմուծում են մրցակցության տարր: Եվ ամենակարևորը, նրանք սովորեցնում են ուշադրություն և մտածողության արագություն: Ահա մի քանի եղանակներ, որոնք կկարողանան անել ամենակրտսեր սովորողները.

համեմատություն գրավոր նմուշի հետ;

ստուգում բանավոր հրահանգների միջոցով;

ստուգեք ազդանշանային քարտերի միջոցով:

Տեսողականից մինչև բանավոր. Այժմ սովորողը, տեսնելով վերջնական արդյունքը, պետք է բարձրաձայնի իր գնահատականը: Որքանո՞վ էր այն հաջողված կատարման մեջ, ավարտվե՞լ են աշխատանքի բոլոր փուլերը, շտկումներ են պահանջվել և այլն: Այսինքն՝ երեխան սովորում է արտասանել իր եզրակացությունները: Ինքնավերահսկման այս փուլը կարելի է սկսել արդեն 2-3-րդ դասարաններում, երբ երեխան կարողանում է

տրամաբանորեն ներկայացնել իր եզրակացությունները:

Առաջադրանքի ընտրանքներ.

փոխադարձ թեստավորում գույգերով,

խմբերով;

լուծումների մի քանի մեթոդների ընտրություն և ամենաօպտիմալը նշելով՝ նշելով ձեր ընտրության վավերականությունը):

Ֆիզիկայի դասերին. խճանկար կամ գլուխկոտրուկ: Թղթի թերթիկը կտրված է որոշակի քանակությամբ ուղղանկյունների: Դրանց վրա գրված են բանաձևեր, առաջադրանքներ: Նկարով նույն թղթի թերթիկը պետք է գծվի նույն թվով հատվածների մեջ: Յուրաքանչյուր հատվածում գրված է ճիշտ պատասխանի տարբերակ: Երեխաները լուծում են խնդիրներ/օրինակներ, ընտրում են ճիշտ պատասխանները և ի վերջո ստեղծում նկար: Ավագ դպրոցում գվարճալի նկարչության փոխարեն կարելի է նույն կերպ գաղտնագրել մեջբերումը, արտահայտությունը, կանոնը և այլն:

Ճշտողից մինչև ուղղիչ.

Ինքնավերահսկման սովորելու այս փուլում աշակերտը պետք է ոչ միայն տեսնի սխալը, այլև ուղղի այն՝ ընտրելով ճիշտ տարբերակը:

Այս փուլի ինքնակառավարման տեխնիկան՝ գտնել սխալը.

Ներկայացված է լուծման հետ կապված խնդիր, սակայն պատասխանը ճիշտ չէ: Սովորողները պետք է ինքնուրույն գտնեն սխալը: Ընտրանքներ. առաջարկել խնդիր թերի լուծումով. ուսանողները պետք է լրացնեն լուծումը. առաջադրանք առաջարկել թերի սովյալներով կամ ավելորդ տեղեկություններով: Սովորողները պետք է գտնեն այս սովյալները և բացատրեն իրենց ընտրությունը:

Արտաքինից ներքին.

Այս փուլը ներդրվում է, երբ սովորողներն արդեն բավականաչափ տիրապետում են խոսքին և ունեն կուտակված փորձ, որը թույլ է տալիս նրանց արտահայտել իրենց դատողությունները և պաշտպանել իրենց տեսակետը: Այժմ արտաքին խոսքը հոսում է ներքին մենախոսության մեջ: Արդյունքում հնչում է միայն եզրակացություն՝ սեփական աշխատանքի գնահատական: Սա ամենադժվար փուլն է, որը նախապատրաստում է սովորողներին նախնական ինքնավերահսկման: Հնարավոր տեխնիկաներից մեկը՝

հայտարարված թեստ: Այսինքն՝ սովորողներին նախապես, երկու շաբաթ առաջ, տեղյակ են պահում թեստի մասին և տրվում է այն թեմաների ցանկը, որոնք կքննարկվեն աշխատանքում: Սովորողները պետք է մշակեն նախապատրաստական ծրագիր, պլանից մեկուսացնեն այն կետերը, որոնք դժվարություններ են առաջացնում այս սովորողի համար (գուցե նա բաց է թողել այս թեման), այնուհետև համակարգված պատրաստվել նմանատիպ առաջադրանքների լուծմանը: Հիմնական բանը այն է, որ ուսուցիչը անընդհատ վերահսկում է այս նախապատրաստական աշխատանքը և թույլ չի տալիս, որ ամեն ինչ այլ հունով ընթանա, հակառակ դեպքում հայտարարության իմաստը կկորչի, և սովորողները, ինչպես միշտ, կշտապեն պատրաստվել թեստից առաջ վերջին երեկոյան: Ինքնավերահսկման ուսուցումը ծավալուն, բազմակողմանի և բազմափուլ աշխատանք է, որի առջև ծառայած է ժամանակակից ուսուցիչը: Իսկ արդյունքը կլինի, եթե ինքնավերահսկման տեխնիկան կիրառվի պարբերաբար, ամեն դասին, այլ ոչ թե ժամանակ առ ժամանակ:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Մեթոդական առաջարկություններ ուսուցիչներին սովորողների ինքնուրույն աշխատանքի կազմակերպման վերաբերյալ.

1. Մի ծանրաբեռնեք սովորողներին առաջադրանքներով:

2. Դասերի ժամանակ հարցեր տվեք սովորողների ինքնուրույն աշխատանքից՝ մատնանշելով գրականության պատասխանի աղբյուրը:

3. Առաջադեմ առաջադրանքներ տվեք դասերի, դասախոսությունների (հոդվածներում, դասագրքերում և այլն) ապագա թեմաների հատվածների ինքնուրույն ուսումնասիրության համար:

4. Սովորողներին տրամադրեք հստակ և ամբողջական հրահանգներ, ներառյալ.

- առաջադրանքի նպատակը.
- կատարման պայմանները;
- ծավալը;
- ժամկետներ;
- նմուշի ձևավորում.

5. Իրականացնել ընթացիկ հսկողություն և հաշվառում.

6. Գնահատել, վերանայել աշխատանքները, ամփոփել ինքնուրույն աշխատանքի հմտությունների յուրացման մակարդակը.

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Պոլոյանով Վ.Բ., Պերմինովա Ն.Բ. Ուսանողների արտադասարանական ինքնուրույն աշխատանքի կառավարման գործընթացային մոտեցում // Ռուսաստանի Դաշնության բարձրագույն և միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների կրթական և մեթոդական ասոցիացիայի տեղեկագիր մասնագիտական մանկավարժական կրթության համար: Եկատերինբուրգ: Ռուս հրատարակչություն. պետություն պրոֆ.-պեդ. Համալսարան, 2006. – Թիվ 1 (39). – էջ 112-125:
 2. Վ.Պ. Շիշկին, Իվանովոյի պետական էներգետիկ համալսարան (ISUE, Իվանովո): Ուսանողների արտադասարանական ինքնուրույն աշխատանքի պլանավորում, կազմակերպում և վերահսկում:
 3. Kravets V.N., Նիժնի Նովգորոդի պետական տեխնիկական համալսարան (NSTU Nizhny Novgorod): Մովորողների ինքնուրույն աշխատանքի կազմակերպում և վերահսկում:
 4. Կովալևսկի Ի., Ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքի կազմակերպում // Բարձրագույն կրթություն Ռուսաստանում թիվ 1, 2000 թ., էջ 114-115:
 5. Radaev V.V., Ինչպես կազմակերպել և ներկայացնել հետազոտական նախագիծ. 75 պարզ կանոն / V.V. Radaev. - Մ., 2001. - 201 էջ.
 6. Rogozhin M.Yu., Գրավոր աշխատանքների պատրաստում և պաշտպանություն. Ուսումնական և գործնական աշխատանք. նպաստ / M. Yu. Rogozhin. - M. 2001. - 237 p.
 7. Էկո Ու., Ինչպես գրել թեզ՝ հումանիտար գիտություններ / Umberto Eco. - 2-րդ հրատ. - Մ., 2003. - 238 էջ.
 8. Բասակով Մ.Ի., Ռեֆերատից մինչև թեզ. Rec. ուսանողներ տեքստի ձևավորման վերաբերյալ / Բասակով Մ.Ի. - Ռուստով n/d, 2001. – 61 p.
 9. Volkov Yu.G., Ինչպես գրել դիպլոմ, կուրսային աշխատանք, վերացական / Yu.G. Volkov. - Ռուստով n/d, 2001. - 126 p. - (50 եղանակ):
 10. Դերեկլենա Ն.Ի., Հետազոտական աշխատանք դպրոցում. [Դասագիրք. հրատարակություն] / Ն.Ի.Դերեկլենա. - Մ., 2001. – 46 էջ.
 11. Կոլեսնիկովա Ն.Ի., Ռեֆերատից մինչև ատենախոսություն. Դասագիրք. Գրելու հմտությունների զարգացման ուղեցույց: ելույթներ / Ն.Ի. Կոլեսնիկովա. - Մ., 2002. - 287 էջ.
 12. Մերիկով Գ.Ն., Ինքնակրթություն. Մովորողների վերապատրաստման բարելավում / Գ.Ն. Մերիկով. - Իրկուտսկ, 1992. – 227 էջ.
-